



**Strategisch Beleidskader Sociaal Domein
2023-2028**

Gemeente Maashorst

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Beleidssterreinen binnen het sociaal domein	3
Missie.....	4
Visie	5
Ambitie	5
Beleidskoers	5
Strategische doelstellingen.....	7
Speerpunten	8

Inleiding

Dit beleidskader is de 'paraplu' waaronder beleid in het Sociaal Domein de komende jaren verder vorm krijgt. De elementen uit dit beleidskader geven richting aan verdere uitwerkingen in beleidsplannen.

We beschrijven de huidige maatschappelijke situatie en onze huidige visie op een toekomstbestendig sociaal domein. Ook kijken we vooruit naar waar we in 2028 willen staan.

Het Sociaal Domein is groot en complex, variërend van werk en opvoeding tot schulden en zorg. Door die grote verscheidenheid is een beleidskader wat stuurt op de overall samenhang en doelstellingen wenselijk. Met dit beleidskader schetsen we het totaalplaatje, voor samenhang en helderheid.

Beleidssterreinen binnen het sociaal domein

Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor het uitvoeren van onder andere de Wet inburgering, Wet op de schuldhulpverlening (Wgs), Participatiewet, Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Wet publieke gezondheid (Wpg), de Wet op het Specifiek Cultuurbeleid (Wsc) en het beweeg- en sportbeleid.

De Wet inburgering, Wgs, jeugdwet, Wmo, Wpg en Wsc zijn kaderwetten: gemeenten hebben binnen de kaders van de wet veel vrijheid om hun ondersteuning in te richten. De Participatiewet is een beleidsrijke wet: de uitvoering is in veel regels en procedures uitgewerkt. Het beweeg- en sportbeleid komt niet voort vanuit een wettelijke taak en is een verantwoordelijkheid van de gemeente.

Alle wetten hebben eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid als uitgangspunt: Het doel van de Wet inburgering is dat inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk meedoen in Nederland. En dat ze daarnaast zo snel mogelijk werk vinden. De belangrijkste veranderingen is: De gemeente gaat inburgeringsplichtige nieuwkomers begeleiden bij hun inburgering.

Volgens de Participatiewet zijn mensen verantwoordelijk voor de kosten van hun eigen leven(sonderhoud). Wie daar niet in kan voorzien, krijgt een inkomen tot de bijstandsnorm. De nadruk ligt op de toeleiding naar werk en minder op een inkomen bieden; het is eerder bedoeld als een trampoline in plaats van een vangnet.

De jeugdwet is bedoeld voor kinderen en jongeren (en hun ouders) die hulp nodig hebben bij het verminderen, stabiliseren, behandelen en omgaan met psychische problemen en stoornissen, psychosociale- en gedragsproblemen, een lichte verstandelijke of lichamelijke beperking of opvoedingsproblemen. De Jeugdwet gaat uit van de eigen verantwoordelijkheid en eigen mogelijkheden van jeugdigen en hun ouders, met inzet van hun eigen sociale netwerk. Pas als een externe verwijzer of de gemeente zelf vindt dat een jeugdige hulp nodig heeft, moet deze worden geleverd.

De Wmo regelt hulp en ondersteuning voor inwoners, zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen wonen en deel kunnen blijven nemen aan de maatschappij. In de Wmo staat de eigen verantwoordelijkheid van mensen voorop. Pas als iemand zelf geen hulp kan regelen, kan hij een beroep doen op ondersteuning vanuit de gemeente.

De Wgs regelt dat mensen met (dreigende) problematische schulden bij gemeenten terecht kunnen voor onder meer advies, schuldbemiddeling of een saneringskrediet.

De Wpg is het wettelijke kader voor de publieke gezondheidszorg. De Wpg heeft als kenmerk dat alle activiteiten zijn gericht op preventie, inclusief gezondheidsbevordering. De Wpg regelt het lokale gezondheidsbeleid, de jeugdgezondheidszorg, ouderengezondheidszorg, infectieziektenbestrijding en gezondheidsbevordering. De wet biedt een kader voor de samenwerking tussen rijk en gemeenten op het terrein van de publieke gezondheidszorg.

Het cultuurbeleid in Nederland is een kerntaak van de rijksoverheid. Deze is verankerd in de Wet op het Specifiek Cultuurbeleid (Wsc). De Wsc regelt de benodigde randvoorwaarden voor cultuur en erfgoed, De Wsc legt de drie overheidslagen (Rijk, provincie en gemeente) weinig inhoudelijke en gedetailleerde verplichtingen op. De uitzondering daarop is de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen die de kaders meegeeft waarbinnen het bibliotheekwerk gedaan moet en kan worden.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor accommodaties voor podiumkunsten, en voor de financiering van het beheer van gemeentelijke collecties. Daarnaast geldt het ringenmodel dat door de VNG is ontwikkeld voor gemeentelijk cultuurbeleid. Daaruit is op te maken over welke culturele infrastructuur een gemeente moet beschikken op basis van haar inwoneraantal. Hierbij geldt, hoe groter de gemeente, hoe meer voorzieningen en hoe uitgebreider het beleid en bijbehorend budget. De gemeente Maashorst valt in de tweede categorie (30.000 tot 90.000 inwoners) en dient daarom te streven naar een uitgebreid cultuurbeleid.

De gemeentewet biedt geen wettelijk kader voor beweeg- en sportbeleid. Het maken en uitvoeren van beweeg- en sportbeleid is daarmee geen kerntaak. Gemeenten hebben wel te maken met andere wet- en regelgeving die invloed heeft op beweeg- en sportbeleid en de financiering daarvan. Denk bijvoorbeeld aan de verhuur en exploitatie van sportaccommodaties maar ook aan de verstrekking van subsidies.

Het beweeg- en sportbeleid is erop gericht dat inwoners meer gaan bewegen en sporten. Bewegen is noodzakelijk voor een gezond lichaam en een gezonde geest. Sporten is een keuze en doelgericht en intensiever. Bewegen en sporten heeft allerlei positieve effecten op de gezondheid en de samenleving. Het beweeg- en sportbeleid is gericht op een aanbod dat voor iedereen toegankelijk is, en waar inwoners plezier aan beleven. Sportaccommodaties en -voorzieningen worden gezien als een belangrijk instrument van het beweeg- en sportbeleid. Als er voldoende mogelijkheden zijn voor inwoners zet dit aan tot bewegen en sporten. Denk hierbij ook aan de inrichting van de leefomgeving (veel groen, goede wandelpaden en fitnessstuinen).

Missie

In de gemeente Maashorst is het heerlijk wonen, werken en recreëren. Daar zorgen we samen voor. We spelen in op de behoeften van onze gemeenschap. Daarbij hebben we oog voor de diversiteit van onze zes kernen. We zijn een betrouwbare partner voor inwoners, ondernemers, organisaties en onze partners in de regio. En zetten ons in voor goede voorzieningen en de ontwikkeling van ons prachtige natuurgebied (Gemeente Maashorst; 2020).

Binnen het Sociaal Domein willen we dat in Maashorst alle inwoners meedoen, zelfredzaam zijn en regie voeren over hun eigen leven. Dit geldt voor zowel individueel niveau als met elkaar. We zetten in op samenredzaamheid, omkijken naar elkaar en iets voor elkaar doen.

Visie

We staan als gemeente Maashorst midden in de maatschappij. We bepalen koers, zijn er als het nodig is en laten los waar het kan. We geloven in de kracht en het talent van onze inwoners, ondernemers, organisaties en collega's. Die benutten we ook graag. Daar waar nodig bieden we maatwerk en zijn we flexibel en wendbaar. We tonen lef en zijn ondernemend en resultaatgericht (Gemeente Maashorst; 2020).

In het bestuursakkoord 'Samen bouwen we Maashorst 2022-2026' is de visie op het sociaal domein als volgt geformuleerd:

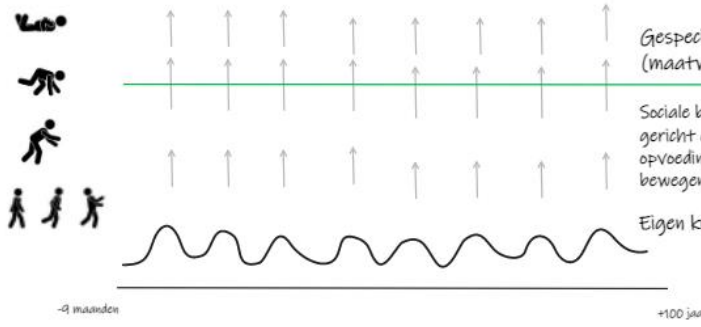
“Langer ‘thuis blijven wonen’, zorgen voor elkaar, opbouwen en benutten van netwerken en voorkomen van gespecialiseerde zorg gaat niet altijd vanzelf. Samen met partijen in onze gemeente zetten we in op preventie: het voorkomen dat zorg nodig is. Het verenigingsleven en de ontmoetingsmogelijkheden zijn belangrijke pijlers. Verder is het van belang dat duidelijk is waar je terecht kunt met zorgvragen. Die ondersteuning en zorg moeten dan snel en passend worden geleverd.”

Ambitie

In de gemeente Maashorst zijn inwoners zelfredzaam, organiseren hun leven zelfstandig en kunnen volwaardig meedoen in de maatschappij. Een sterke sociale basis is hiervoor het vertrekpunt. Inwoners wonen in een omgeving waar zij elkaar makkelijk kunnen ontmoeten. De openbare ruimte en het voorzieningenaanbod maakt het mogelijk dat voor alle inwoners in de wijk/kern er ontmoeting en activiteiten kunnen plaatsvinden. Accommodaties in de wijk/kern spelen hier een belangrijke rol in. Inwoners zijn verbonden en betrokken bij hun wijk/kern en er zijn sterke onderlinge sociale verbanden. Inwoners kennen elkaar, hebben zorg voor elkaar en helpen elkaar. In elke wijk/kern hebben inwoners de gelegenheid om elkaar te ontmoeten en activiteiten te organiseren en zich als vrijwilliger in te zetten. Inwoners worden hierin ondersteund door een vangnet van professionele organisaties.

Beleidskoers

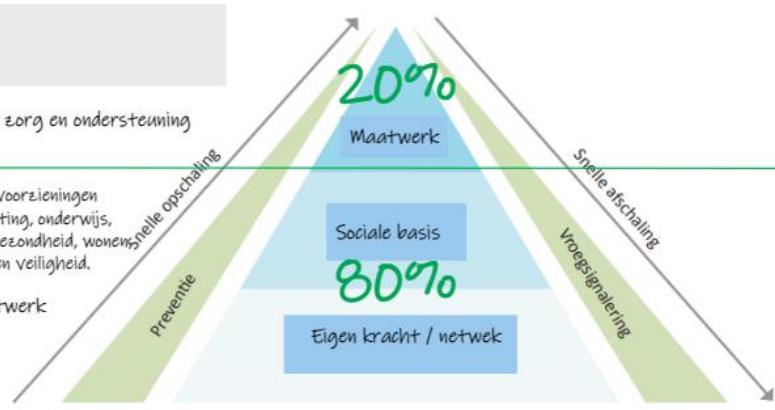
Deze missie en visie worden gevisualiseerd in onderstaande afbeelding. Deze afbeelding geeft de beleidskoers weer: een brede, stevige sociale basis en een kleine top van gespecialiseerde hulp en ondersteuning.



Gespecialiseerde zorg en ondersteuning (maatwerk)

Sociale basis met voorzieningen gericht op ontmoeting, onderwijs, opvoeding, werk, gezondheid, wonens, bewegen, cultuur en veiligheid.

Eigen kracht/netwerk



Strategische doelstellingen

De volgende strategische doelstellingen lopen als rode draad door al deze beleidskaders en -nota's:

- **We gaan uit van eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid**
Het leven is niet altijd even gemakkelijk. Iedereen is anders en zal op een eigen manier moeten omgaan met de uitdagingen die het leven biedt. In de meeste gevallen biedt de eigen draagkracht, het netwerk en/of de sociale basis in de wijk/kern voldoende ondersteuning. Als inwoners ervoor kiezen om de hulpvraag niet op deze manier op te lossen, is dit hun eigen verantwoordelijkheid. De gemeente Maashorst zet alleen gespecialiseerde hulp en ondersteuning in wanneer de inzet van eigen kracht, het netwerk en de sociale basis onvoldoende is om de (hulp)vraag op te lossen en de inwoner gemotiveerd is om met de (hulp)vraag aan de slag te gaan. We accepteren dat een inwoner niet geholpen wil worden. Alleen wanneer de veiligheid van de inwoner of de omgeving in het geding is grijpt de gemeente Maashorst in.
- **We werken in de directe omgeving van de inwoner**
We werken in de wijken en kernen met inwoners en maatschappelijke partners samen aan leefbaarheid en sociale samenhang. Hoe beter de mensen elkaar kennen hoe groter de kans is dat men iets voor elkaar gaat doen. De gemeente Maashorst stimuleert en faciliteert burgerinitiatieven en samenwerkingsverbanden op wijk-/kernniveau tussen inwoners, maatschappelijke partners en professionals rondom vragen. Hierbij staat het principe van eigen regie, zelfoplossend vermogen en eigen mogelijkheden voorop.
- **We zetten efficiënte hulp en ondersteuning in**
Alle basisvoorzieningen en gespecialiseerde hulp en ondersteuning zijn efficiënt en gericht op zelfstandig functioneren. De basisvoorzieningen worden zoveel mogelijk ingericht als algemene voorziening en waar mogelijk gecollectiveerd. We voorkomen liever dan dat we genezen en richten preventie op de gebieden waar deze het meest effect sorteert. Hulp en ondersteuning zetten we slim in. Het is zoveel mogelijk kort, licht en probleemoplossend. Van zorgen vóór, naar zorgen dát. Het uitgangspunt is dat de inwoner snel zelf verder kan. Er worden realistische doelen gesteld en we zijn ons bewust van de kosten. Goed is goed genoeg. Dit betekent dat we vooral kijken wat de inwoner nodig heeft om zoveel mogelijk zelfredzaam te zijn. Ook als dat betekent dat de hulpvraag niet 100% is opgelost. Hierbij houden wij altijd rekening met de veiligheid van de inwoner en de omgeving.
- **We werken vanuit het principe Positieve Gezondheid**
Als gemeente Maashorst omarmen we het principe van positieve gezondheid. Positieve gezondheid is dat gezondheid niet de afwezigheid van ziekte of gebreken is maar het vermogen om je aan te passen, je eigen regie te voeren en je eigen leven als betekenisvol te ervaren. Positieve gezondheid wordt in beeld gebracht aan de hand van zes dimensies: dagelijks functioneren, lichaamsfuncties, mentaal welbevinden, meedoen, zingeving en kwaliteit van leven.
- **We werken integraal en sociaal systeemgericht**
Integraal werken betekent dat er samenhang is in de aanpak op het niveau van de inwoner en tussen professionals. Voor de inwoner betekent dit een samenhangende aanpak die aandacht heeft voor alle leefgebieden en alle vraagstukken van de inwoner. Voor de professionals betekent het dat zij op de hoogte zijn van onderliggende problematiek en met elkaar samenwerken en processen, werkwijze en expertise op elkaar afstemmen om tot een gezamenlijk plan voor de inwoner te komen.
Systeemgericht werken betekent dat we oog hebben voor de mensen die betrokken zijn bij de inwoner, het netwerk. Op basis hiervan maken we één gezamenlijk plan.

- **We werken samen met partners**

Het vergroten van de eigen kracht van inwoners, eigen netwerk en het bouwen van een sterke sociale basis kunnen we als gemeente Maashorst niet alleen. We werken daarom samen met partners aan maatschappelijke opgaven op het gebied van ontmoeting, verenigingsleven, onderwijs, opvoeding, werk, gezondheid, wonen, bewegen, cultuur en veiligheid.

- **We maken gebruik van data**

Bij het opstellen, monitoren en evalueren van beleid gebruiken we informatie waar we als gemeente Maashorst over beschikken. Data biedt de mogelijkheid te definiëren waar je het over hebt en maakt daarmee het vraagstuk een stuk concreter. Ook geeft data antwoord op belangrijke vragen over aantallen, duur, successen, knelpunten en nog veel meer. Deze cijfers kunnen worden vertaald naar verbeteringen, die ook weer direct zichtbaar zijn door middel van het monitoren van de data. We maken hierbij gebruik van kwantitatieve en kwalitatieve data.

Speerpunten

Normaliseren

Normaliseren betekent voor ons gewone problemen, gewoon oplossen. Of zelfs niet als probleem beschouwen, maar horend bij het leven, opgroeien of ouder worden. Het gaat er over dat inwoners zichzelf en hun omgeving kunnen helpen, er niet te snel etiketten worden geplakt en juist in het gewone leven weer ruimte wordt gecreëerd voor wie we zijn, met alle leuke, gekke en soms minder fijne dingen die daar bij horen. Natuurlijk krijgen inwoners die professionele/specialistische ondersteuning nodig hebben dat nog steeds tijdig, kwalitatief en laagdrempelig.

Resultaat:

- We accepteren dat tegenslagen bij het leven horen. Inwoners zijn hierdoor sterker en weerbaarder;
- Meer informele steun voor inwoners in het gewone leven;
- Mensen zijn beter in staat om zichzelf en anderen te helpen bij gewone alledaagse problemen;
- Specialistische ondersteuning meer combineren met lichte en informele ondersteuning in de leefwereld van de inwoner.

Hoe gaan we daar mee aan de slag:

- We stellen het gewone leven van de inwoners centraal waarin inwoners voldoende ruimte voelen om zichzelf te zijn en zich te ontwikkelen;
- Inclusiviteit staat voorop, iedere inwoner kan zichzelf zijn. We waarderen de verschillen tussen onze inwoners en respecteren deze;
- We investeren in preventie en vroegsignalering zodat inwoners voldoende steun kunnen vinden in het gewone leven;
- Gewone problemen worden gewoon opgelost. Voorop staat dat inwoners het recht hebben op een oplossing, niet het recht op zorg;
- We gaan uit van wat iemand kan i.p.v. iemands beperkingen, iedereen kan een waardevolle bijdrage leveren;
- We werken vanuit de leefwereld van onze inwoners, gericht op gedeeld eigenaarschap.

Stimuleren van een gezonde levensstijl

Gezondheid is meer dan 'niet ziek zijn'. Gezondheid gaat ook over veerkracht, over meedoen in de maatschappij, over betekenisvol werk of andere activiteiten en over de omgeving waarin je leeft. Mensen zijn er in beginsel zelf verantwoordelijk voor dat ze gezond eten, goed voor zichzelf zorgen, voldoende bewegen, sociale contacten onderhouden en naar school of werk gaan. Maar niet iedereen leeft in de omstandigheden om zelf gezonde keuzes te kunnen maken en de dagelijkse verleidingen te weerstaan.

Resultaat:

- Inwoners zijn zich bewust van hun eigen mogelijkheden om gezonde keuzes te maken;
- Inwoners hebben voldoende mogelijkheden om zich te ontplooien;
- We hanteren het concept van positieve gezondheid

Hoe gaan we daar mee aan de slag:

- We werken preventief en beginnen al bij onze jongste inwoners: we informeren en stimuleren;
- We zorgen voor voldoende aanbod om te bewegen, om te sporten en deel te nemen aan culturele activiteiten;
- We zorgen dat onze inwoners gezonde keuzes kunnen maken;
- We zorgen voor een stimulerende omgeving waarin gezonde alternatieven beschikbaar zijn;
- Professionals werken vanuit het concept positieve gezondheid.

Preventie

Preventie richt zich op het in stand houden of bevorderen van de kwaliteit van leven op het gebied van welzijn en gezondheid door het positieve ervan te stimuleren, en daarmee het ontstaan van, terugkeren of verergeren van problemen of achterstanden te voorkómen. Preventie is anticiperen op wat er zou kunnen gebeuren door te investeren in de kwaliteit van leven.

Resultaat:

- Inwoners zijn (financieel) zelfredzaam;
- Problemen worden vroegtijdig gesignaleerd.

Hoe gaan we daar mee aan de slag:

- We bevorderen de zelfstandigheid bij inwoners zodat inwoners regie op hun eigen leven kunnen (her)pakken;
- We zetten in op het voorkomen van problematiek of het verergeren daarvan.

Versterken van de sociale basis in wijken en kernen

Voor inwoners met een vraag en/of behoefte is een plek voor informatie, advies en ontmoeting net dat steuntje in de rug geven. Liefst zo normaal mogelijk, in eigen netwerk of omgeving. Daarom gaan we bestaande voorzieningen versterken, nieuwe realiseren en werken aan 'normalisering', zodat inwoners het gewoon vinden om even binnen te lopen en laagdrempelig hun problemen kunnen bespreken. Hiermee zijn er natuurlijke vindplaatsen voor ondersteuning in de wijk en vergroten we het bereik van deze vindplaatsen. Daarnaast hebben deze voorzieningen een preventieve functie; door er op tijd bij te zijn voorkomen we dat een hulpvraag uitgroeit tot zware ondersteuningsvraag.

Resultaat:

- Inwoners doen mee in hun eigen wijk/kern;
- Inwoners in de wijken/kernen kennen elkaar;
- Inwoners weten waar ze moeten zijn;
- Inwoners worden in hun directe omgeving geholpen bij een vraag.

Hoe gaan we daar mee aan de slag:

- In iedere wijk/kern zijn professionals werkzaam. Zij zijn de vaste gezichten in de wijk/kern;
- Er zijn voldoende activiteiten en voorzieningen beschikbaar in de directe omgeving van de inwoners;
- We faciliteren ontmoeting op ontmoetingsplekken in de wijk die laagdrempelig en toegankelijk zijn;
- Inwoners zijn op de hoogte van het aanbod aan activiteiten en voorzieningen in de gemeente, wijken en kernen;
- We werken samen met lokale werkgevers en initiatiefnemers, gesteund door het onderwijs om inwoners financieel zelfredzaam te maken;
- Normaliseren van problematiek en faciliteren van de buurt en omgeving om ondersteuning te bieden.

Toeleiden naar gespecialiseerde ondersteuning

Het kan zijn dat het aanbod aan voorzieningen en activiteiten in het voorliggende veld niet toereikend is om de vraag van de inwoner op te lossen. Ook kan er sprake zijn van een complexe situatie. De professional uit de wijk zorgt voor een warme overdracht van de hulpvraag aan de gemeentelijke toegang. De gemeentelijke toegang onderzoekt of en zo ja, welke maatwerkvoorziening passend is. Dit kan een toegekende ondersteuning zijn voor fysieke, mentale e/o financiële problematiek. De maatwerkvoorziening is aanvullend op het aanbod van activiteiten en voorzieningen vanuit de directe leefomgeving van de inwoner.

Resultaat:

- Er is een doorlopende lijn van hulp en ondersteuning voor onze inwoners;
- Inwoners worden in de directe omgeving geholpen.

Hoe gaan we daar mee aan de slag:

- We zetten alleen gespecialiseerde ondersteuning in waar dat nodig is;
- We zorgen voor een goede samenwerking tussen de professionals in de wijk en de gemeentelijke toegang;
- We handelen volgens het AVE-model en weten wanneer er op- en afgeschaald moet worden bij complexe situaties.